

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedig meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdronken land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St. Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Rootzebeek; 30. De verdronken stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Strenge Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwte Van Damme; 72. Een moedige Kermissjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastentiefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas bielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaart de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaasde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graaf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdorck; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bochtjongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genevieve van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tiemeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastentiefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongenshart; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Grootte broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Vuldreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Twecede druk.

Nr. 208.

A. HANS.

In en uit de Gevangenis

Uitgave Hans-Van der Meulen, Contich.

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

IN EN UIT DE GEVANGENIS.

I.

Ergens in Limburg, dicht bij de Maas, stonden de hoeven van Roels en Rijpels dicht bij elkaar.

't Was Zondagavond en Grietje, het veertienjarig dochttertje van Rijpels zat met haar zusje, Bertha op een dijk. Sedert moeders dood was ze de kleine huishoudster en werkte hard, ja veel te hard voor een kind. Vader zag het niet of gaf er niet om... Vader kon soms zoo ruw zijn. En 't ergste was dat hij dikwijls dronken uit de herberg kwam. Grietje vond dat vreeselijk. Ze lag meermalen te weenen in haar bed.

En er was nog iets akeligs. Vader leefde in ruzie met Roels, den buurman. Ze hadden al vier maal gevochten. Hoe zou dat afloopen. Grietje kon er zich zoo bezorgd om maken.

Ze vertelde nu aan Bertha van kaboutertjes. 't Was een vredige herfstavond... Kalm vloeide de Maas tusschen de weiden en populieren. Dat kon 's Winters anders zijn. Dan durfde de Maas wel eens een dijk breken en haar schuimend water ver over het land sturen.

De zon ging onder... Hoe mooi was het nog rond de hoeven. Maar dan zonk de avond neer.

— Nu moeten we naar huis, zei Grietje tot Bertha. Ze volgde een pad. Plots hoorde ze lawaai.

— 't Is vader die roept, zei Bertha. Hij is al thuis. Gewoonlijk was Rippels 's Zondags heel laat uit.

Grietje schrok. Dat lawaai begreep ze... Vader had weer ruzie met Roels... Maar de stemmen zwegen.

— 't Is al gedaan, dacht het meisje.

Ze zou voor vader gauw het avondeten bereiden. Toen ze bij de hoeve kwam, zag ze hem in huis loopen en dadelijk weer buiten treden. Grietje ontstelde nog meer dan daar straks. Vader had een lang mes in de hand. En hij snelde naar de hofstede van Roels.

— Vader ! riep Grietje.

Maar hij hoorde het niet, of wilde het niet hooren.

Grietje liet haar zusje staan. Ze rende naar de hoeve van buurman. Ze vreesde dat er iets vreeselijks zou gebeuren.

Hijgend bereikte zij de hofstede. De deur van de woning stond open. Binnen werd er luid geschreeuwd en getierd...

Grietje zag haar vader... En tegenover hem stond Roels, wiens vrouw schreiend vroeg toch niet te vechten. Roels had al een stoel naar Rippels gesmakt.

— Nu moet het voor goed gedaan zijn, treitenaar, nietwaard ! raasde Grietje's vader. Ik vermoord u...

— Kom maar af, zoo ge durft ! Ik zal u mijn stok doen voelen, dronkelap ! bulderde Roels.

— We zullen zien, wie de sterkste is... maar een van ons moet dood ! beweerde Rippels. Ge loopt me al te lang in den weg...

— Niet vechten, niet vechten ! schreide vrouw Roels.

Grietje sprong binnen. Ze sloeg vader het mes uit de hand, raapte het snel op en wierp het buiten.

— Maak dat ge weg komt ! snauwde de woedende man haar toe.

Hij gaf Grietje een klap.

— Lafaard, uw eigen kind slaan... 't Is nog niet genoeg dat het heele dagen moet zwoegen, en ge te gierig zijt een meid te huren ! hoonde Roels.

— Zwijs nu toch vermaande zijn vrouw.

— Voor dien langen, mageren slungel, die me in mijn eigen huis komt aanvallen, zwijg ik niet...

— Vader, ga mee ! smeekte Grietje.

Ze trok hem bij de hand. Rippels duwde het meisje buiten.

— Ga naar huis ! gebood hij.

Maar daar naderde Rolf, de visscher, die heel den dag aan de Maas gezeten had, en het leven ook hoorde. Hij was een sterk gespierde kerel en in een, twee, drie rukte hij Rippels buiten de woning.

— Ha, gij helpt dien ellendigen Roels ! schreeuwde Rippels.

— Ik help niemand, maar gij hebt op deze hoeve geen zaken. Ge zijt weer dronken en ik zag dat ge uw eigen braaf kind sloegt.

— Dat raakt u niet...

Rijpels gaf Rolf een stamp.

Roels kwam nu aan de deur. Vlug nam hij het mes op.

— Dat zal ik aan de politie toonen. Daarmee komt gij mij bedreigen in mijn eigen huis ! Wacht een beetje, 't loopt voor u slecht af !

Rolf, kreunde van de pijn. De schop had hem in de lenden getroffen.

— Ik zal den hond eens op dien woesteling los laten ! dreigde Roels. Hij kan hem een paar ferme beetten geven.

— Niet doen, niet doen ! smeekte Grietje.

— Dan moet uw vader dadelijk mijn hoeve verlaten.

— Ik zal u wel vinden ! verzekerde Rijpels.

Maar blijkbaar vreesde hij den grooten hond, die al woedend aan zijn ketting rukte.

En Rijpels ging scheldend heen.

— Ik breng dit mes aan de gendarmen, zei Roels.

— Neen, neen... dan wordt het hier nog erger. sprak zijn vrouw.

— Ja, breng het, ried Rolf aan. Die wildeman moet eens een harde les krijgen.

— Ik zat in 't Veerhuis, vertelde Roels. Hij kwam er binnen en begon ruzie te maken. De waard stak hem buiten. En daarom was Rijpels nu zoo kwaad. Toen ik naar huis ging, sprong hij uit een andere herberg.

Scheldend is hij me gevolgd. Hij wilde op mijn hof komen. Ik smiet hem een stuk hout tegen zij beenen. Hij liep toen weg en ik dacht, dat alles uit was. Maar dan kwam hij met dat lange mes en hij wou me vermoorden. Nu gaat het te ver... De gendarmen zullen alles weten.

— Toe, blijf thuis ! drong de vrouw aan. Gij zult hem in 't Veerhuis ook wel leelijke dingen gezegd hebben.

— Ik moet me zeker als een lafaard van alles laten verwijten. Ik heb hem natuurlijk goed geantwoord. Maar hij was begonnen.

— En mij stampt hij, dat ik de kramp kreeg ! kloeg Rolf. De pijn is nu wat over. Maar Rijpels verdient eens te brommen achter de grendels.

— Ik ga naar de gendarmen, hernam Roels.

— Ge zult ook straf krijgen. Waar twee kijven, hebben beiden schuld..., waarschuwde zijn vrouw.

Doch Roels luisterde niet naar haar raad, en vergezeld door Rolf, den vjsscher, begaf hij zich naar het dorp. Hij nam het mes als bewijsstuk mee...

't Was wel een droevige Zondagavond.

II.

Grietje was haar vader gevolgd. Bertha stond angstig bij de deur.

Rijpels keek niet naar zijn kinderen. Hij liep heen en weer tusschen huis, stal en schuur. En Grietje zag wel, dat hij niet bedaarde.

Ze trok haar Zondagsche kleeren uit en ging in haar werkpakje, de koe melken.

Ze hoorde vader daarnaast in zich zelf spreken.

— Ik zal zijn kot in brand steken, zei de verbit-
terde man. Ruineeren wil ik hem.

Grietje hoopte dat vader toch zou kalmeeren.

Die ruzie duurde nu al twee jaar. Ze was begon-
nen om een stukje land, dat Rijpels en Roels beiden
begeerden.

Roels had meer geboden en het gekregen. En zulks
vergaf Rijpels hem niet.

Grietje bracht de melk in huis. Dan zette ze het
eten gereed. Ze riep vader.

— Ik moet niet eten ! snauwde de toornige man.

Na de maaltijd verrichte Grietje het stalwerk. Dan
hielp ze Bertha te bed. Ze deed naast haar zusje het
avondgebed en ze vroeg dat God vrede zou brengen
in huis en met den buurman.

Grietje zat dan in de keuken... O, wat miste ze
haar goede moeder ! Het was nu zoo eenzaam.

Rijpels kwam binnen. Hij sprak geen woord en zat
daar met norsch gelaat.

Zijn dronkenschap scheen toch niet erg geweest te
zijn. Hij was in de macht geweest van drift.

Plots traden twee gendarmen binnen.

Grietje schrok geweldig. Ze vreesde dat die man-
nen vader kwamen halen. En ze begon te weenen.

— Scheid uit ! gebod haar vader. Wat moet ge

hier ? vroeg hij aan de gendarmen. Roels is zeker bij
u komen liegen.

— Hij heeft ons een groot mes gebracht.

Een der gendarmen haalde het uit zijn tasch.

— Dat is het uwe, hé ? vervolgde hij.

— Maar heeft die valschaard u ook verteld, dat
hij mij verweten heeft voor alles wat leelijk is. En ver-
leden week schoot hij mijn kat dood. En altijd treitert
hij mij.

— We praten nu over dat mes. Rolf, de visscher,
trok u buiten. En ge hebt hem gestampt dat hij een
wonde heeft.

— Hij moet maar geen partij trekken voor dien
gemeenen Roels.

— Rijpels, wat voert ge toch allemaal voor domme
dingen uit.

— O en Roels is onschuldig, hé ?

— Waar twee kijven, hebben gewoonlijk beiden
schuld. Maar iemand met den dood bedreigen, is erg.
En ge bekent het. Ge zult er verder van hooren...

— Ik zal me wel verdedigen voor den rechter.

Rijpels toonde geen berouw. De gendarmen gin-
gen heen.

En Rijpels voer weer hevig over zijn buurman uit.
Hij sprak vreeselijke woorden. En woedend joeg hij
Grietje naar bed.

Bertha lag al in diepe rust. Maar Grietje begreep
dat zij niet zou kunnen slapen. Ze legde zich gekleed

op haar bed en luisterde. Ze hoorde vader heen en weer loopen.

Dat duurde wel een uur. De groote klok in de keuken sloeg tien...

Vader opende de voordeur en trok ze toe.

Grietje hield het nu niet meer uit. Bevend stond ze op. Ze had een vreeselijk vermoeden.

— O, God, help me toch ! bad ze.

Ze maakte een kruisteecken. Vlug daalde ze de trap af. Ze verliet het huis langs de achterdeur. Ze sloop over het hof.

Vader was al op den weg naar Roels hoeve...

Grietje volgde hem. Ze was nu vlak achter hem.

Ze zag dat vader de petroleumkan meegenomen had.

Plots greep Grietje vaders arm.

Rijpels schrok geducht en uitte een kreet, maar toen zag hij, dat zijn dochttertje naast hem stond.

— Wat is dat ? vroeg hij ruw.

— O vader, doe het niet ! smeekte Grietje. Ge zult u zelf en ons ongelukkig maken... Het is een groot kwaad.

— Wat... wat...

— Buurmans hof in brand steken... O, neen, vader... Denk aan moeder... Ge hielt zoo veel van haar... toen moeder gestorven was, hebt ge zoo veel geweend. Ik doe toch mijn best om moeder te vervangen. Berthatje en ik beminnen u zoo...

Rijpels keerde zich om.

— Kom, we gaan naar huis, zei hij.

Grietje had overwonnen. Ze zette de oliekan weer op haar plaats. Ze stak de lamp aan.

— Vader, eet wat, vroeg ze.

— Neen, ik heb geen honger...

— Een kop koffie drinken dan...

— Ja...

En Grietje liet het water koken en schonk den drank op. Vader ging daarna naar zijn kamer en Grietje naar boven.

Bertha had niets bemerkt. Nog langen tijd lag het trouwe huishoudstertje te luisteren.

Maar vader bleef binnen. En nu ontkleedde Grietje zich ook en eindelijke kon ze de zoo verdiende rust vinden.

Tegen den avond moest Grietje boordschappen doen. Ze ging naar de gendarmen. Ze vroeg aan den kommandant de zaak van Zondag zoo te laten. Maar de papieren waren al weg. De kommandant was vriendelijk genoeg, doch kon niets beloven...

Eenige weken verliepen.

's Maandags ging Rijpels aan 't werk. Hij scheen beschaamd. Hij was vriendelijk tot de kinderen.

Rijpels vermeed Roels en het was rustig op de hoeve.

Maar een maand na het gebeurde moest Rijpels naar de rechtbank te Hasselt.

's Avonds kwam hij thuis. En weer was hij woe-

dend. De rechter had hem tot een maand gevangenisstraf veroordeeld.

Rijpels voer hevig over Roels uit. Dien avond hield Grietje weer de wacht. Maar vader bleef binnen.

Den volgenden dag kwam er een nicht van Stockholm. Ze sprak met vader... En ze zei dan tot Grietje dat zij op de hoeve zou komen, zoo lang vader in de gevangenis zat.

Grietje had veel verdriet.

Tegen het einde van de week, toen het meisje opstond, was vader al gekleed om uit te gaan.

— Vandaag ga ik naar de gevangenis, zei hij. Straks komt nicht Dora...

Grietje begon te weenen. Rijpels liep nog een tijd zenuwachtig heen en weer.

Te acht uur was de nicht er reeds. Toen kuste Rijpels Bertha en Grietje, die hem om den hals klemde.

Vader rukte zich los. Hij liep weg... Maar op den weg barstte hij ook in tranen uit...

Roels, zijn vijand stond achter een struik. Hij zag zijn buurman vertrekken. Hij wist, dat hij vandaag naar de gevangenis moest. Maar hij lachte niet...

En wonder, dien dag ploegde Roels een stuk land van Rijpels om... Nicht Dora vernam het... en was ook verbaasd maar tevens tevreden, want anders had ze iemand voor dat werk moeten huren en het kostte geld...

Roels bood meer hulp en steeds op bescheiden wijze.

Grietje ging op een middag naar den burgemeester. Ze vroeg of hij niets voor vader kon doen. Ze had zulk een diep medelijden met hem... Het moest akeelig zijn in de gevangenis. En de menschen die er over babbelden...

De burgemeester beloofde eens naar Hasselt te gaan, omdat Grietje zoo flink haar best deed thuis...

Droevig zat Rijpels in zijn cel. En hier dacht hij veel na... En het was of zijn vrouw hem verweet, dat hij zoo de kinderen aan hun lot overliet. Hij toonde zich dikwijls zoo hard voor dat brave Grietje. Hij had dien Zondag een moordenaar of brandstichter kunnen worden. En waarom? Om een domme veete... om een kinderachtigheid... Omdat Roels een stukje land gekocht had, dat ook hij begeerde. Was dat een reden om het leven van zijn kinderen en het zijne en ook dat van Roels en diens vrouw te vergiftigen!

Rijpels kreeg geweldig berouw. De dagen duurden lang. De nachten waren nog erger.

Maar er gebeurde een groote verandering bij hem. En aan den aalmoezenier en voor God beloofde hij zijn leven te beteren.

Op een morgen kwam de cipier hem halen. Rijpels zat nu veertien dagen gevangen. Hij moest bij den bestuurder komen. Die begon ook over zijn gestorven vrouw en over Grietje, het huishoudstertje. En Rijpels was nu toch geen man om in de gevangenis te zitten...

Hij mocht vandaag naar huis. Zijn dochttertje en de burgemeester hadden voor hem ten beste gesproken. En er was ook een brief van Roels en Rolf, den vischer, gekomen. Die hadden spijt de klacht ingediend te hebben. Het moest nu anders worden ginds aan de Maas.

O, hoe vlug keerde Rippels naar huis terug...

— Vader! juichte Grietje, die juist gekarnd had en hem over het hof zag komen.

Ze vloog hem tegemoet.

— Vader! juichte Grietje, die juist gekarnd had, terug, goed, goed kind... Nu zal ik anders zijn...

— O, vader, ik houd zoo veel van u...

Bertha kwam ook aangelopen. Rippels kuste zijn kinderen en dacht aan moeder... En nicht Dora vertelde dan hoe Roels geholpen had om de hoeve in gang te houden.

's Avonds begaf Rippels zich naar zijn buurman. Roels en zijn vrouw zaten in de keuken.

Rippels ging op zijn vroegeren vijand toe, en stak hem de hand toe.

— Roels, zei hij, ik had ongelijk... ik ben met de ruzie begonnen over dat land...

— Willen we er niet meer over spreken, gebuur? En in vrede en vriendschap leven. Ik liep te rap naar de gendarmen... ik had er later spijt van...

— Maar ik kwam hier met mijn mes...

— 't Is al vergeten...

En Grietje's gebed was verhoord. De verzoening kwam. En er was nu vrede op de hoeven aan de Maas. En men woonde gelukkig bij elkaar.

DE OUDE LAARS.

I.

Robert Doorn was een jongen van eenvoudige ouders; zijn vader was een schoenmaker, die niet veel klanten had en dus weinig verdiende. Zijn moeder trachtte hierin zoo veel mogelijk tegemoet te komen, door hier en daar uit werken te gaan. Ondanks al dien zwaren arbeid en allerlei kammernis waren de ouders toch gelukkig en hun groote vreugde in het leven, was hun eenige zoon.

Robert was vlug van geest. Zijn onvermoeide leerlust, zijn nooit rustende vlijt deden hem op school altijd de eerste zijn. Maar zijn figuur en zijn smal bleek gezicht toonden maar al te goed aan, dat hij niet met harden arbeid zijn brood zou kunnen verdienen. Hem laten voortleeren? Dat was de weg dien zijn meesters hem aanrieden; namelijk den weg naar de hoogeschool. Maar dit kostte veel geld. De ouders wisten dat Robert volkomen in staat was, groote moeilijkheden te overwinnen. Vader en moeder

besloten er dus toe, hun kind te helpen en zoo werd de arme schoenmakersjongen student. En jaar op jaar vervulde Robert trouw de verwachtingen, die men van hem koesterde, en bleef hij de beste zoon en de beste leerling.

Het huisje, dat de familie Doorn bewoonde, en waar boven den ingang een laars van blik aan een ijzeren stang bengelde, was ondanks al de armoede die daar woonde, toch een oord van vrede en geluk. Alles was zandelijk en glimmend, de kleine ruitjes flikkerden als spiegels in de zon. Alleen de blikken laars hing daar verroest, maar dat kwam door de regen. Naast de deur was een bank en daar had Robert menig sprookje uit moeders mond, en menig goed, verstandig woord gehoord, dat zijn vader er gesproken had.

Op zekeren dag zat Robert weer op de oude bank, maar niet welgemoed als anders. Zijn gezicht, dat zoo vriendelijk kon zijn, zag er treurig uit. Het was Mei, en alle bloesems waren ontloken en de vogeltjes kwinkeleerden.

Morgen was het de jaarlijksche feestdag. Dan reden de studenten met broers en zusters en kennissen naar het bosch, twee uur van hier. Daar ging het dan vroolijk toe. Iedere student moest een rijtuig huren. En ook in de herberg aan het bosch werd veel verteerd, want daar at en dronk men lekker. Robert kon er niet aan denken mee te gaan. Voor zulke feesten hadden vader en moeder geen geld. De jonge man

wist het hoe zuinig ze leefden om hem te laten studeeren.

Toch was Robert wat treurig, omdat hij geen deel kon nemen aan het feest. Hij wilde het echter niet toonen. Hij had vader en moeder over het feest hooren fluisteren. Het speet hun zeker ook, dat hij niet mee kon.

Plots stapte moeder hem haastig voorbij. Ze spoedde zich door de straat. En plots begreep Robert wat ze ging doen.

Hij liep haar achterna.

— Moeder, wat gaat ge doen ? vroeg Robert.

Ze werd zoo verlegen dat ze niet dadelijk iets wist te antwoorden. Doch Robert vermoedde wel, wat moeder in haar mandje droeg en wat zij daarmee beginnen wilde.

— Moeder gaat ge naar een uitdrager om onze oude klok te verkoopen, zoodat ik morgen met mijn vrienden naar buiten zou kunnen rijden, zei Robert terwijl hij haar hand greep en weemoedig glimlachte.

Vrouw Doorn werd boos, omdat haar zoon de waarheid geraden had, en daarom zeide zij ongeduldig : « Waar haalt ge dat van daan ? Wie zegt u, dat de klok in 't mandje ligt ? »

— Ik hoor ze tikken, en moeder ge verkoopt ze om mij een rijtuig te laten huren. Ik wil dat niet.

— Maar jongen lief, ge hebt bijna niets van al datgene, wat de anderen genieten, antwoordde vrouw Doorn en de tranen sprongen haar in de oogen.

Robert leidde moeder terug naar huis. Vader was niet weinig teleurgesteld, dat er van 't plannetje, dat hij en zijn vrouw gemaakt hadden, niets komen zou. Maar Robert verzekerde zijn ouders, dat hij om dat heele uitstapje niets gaf, en zette de klok weer op haar plaats, met het dringend verzoek om ze toch nooit naar een uitdrager te brengen. Die klok was een vriend. Robert lachte... Hij kon morgen best thuis blijven.

Maar de feestdag brak aan. Robert wilde zich goed houden. En hij ging 's morgens op de bank aan de deur zitten om de rijtuigen voorbij te zien rijden. Daar kwamen ze. En uit al de koetsen klonk vroolijk geschater en blij gezang. Sommige studenten wuifden naar Robert. Hij knikte terug. Maar zijn hart was treurig.

Het laatste rijtuig draaide om den hoek. Jan Verlaat, de zoon van een koopman zat er in.

— Wel, Robert, gaat ge niet mee? riep hij. Ge moet zeker op die laars, daar boven uw hoofd passen. Foei, wat is ze verroest. Poets ze maar eens goed op, tegen dat we vanavond terug keeren.

Er klonk luid gelach. Robert was beschaamd. Waarom, ach waarom was hij ook maar de zoon van een armen schoenmaker! Dat scheen hem nu plotseling een ongeluk, eene schande toe, en hij schaamde zich, voor de eerste maal van zijn leven, over zijn nederige afkomst. Toornig keek hij naar de roestige laars boven zijn hoofd, waarmee men hem gehoond had, en

onwillekeurig lichtte hij den arm op, en gaf de laars een slag. Ze werd terdege heen en weer geschud. Wel staakte de jongen dadelijk zijn kinderachtig spelletje en hij liep, met een rood gezicht en met tranen in de oogen, weer 't huisje in.

Hij hoorde 't niet, dat de keukendeur snel gesloten werd en hij wist niet, dat zijn moeder weenend daarachter stond en met diep medelijden aan hem dacht.

De vrouw had alles gezien en gehoord.

Maar aan den overkant is er ook iemand die alles gehoord heeft. Daar woonde de oude dokter Verlaat.

Hij is een broer van koopman Verlaat en dus een oom van Jan, die zoo schandelijk den schoenmakerszoon bespotten. De dokter is er over verontwaardigd. Hij schaamt zich over zijn neef. Ha, bestaat Jan al zoo? Erger dan de dokter wist. Maar nu weet hij het... En hij gluurt naar het huisje van de overzijde.

Warm dringen de zonnestralen in de oude straat, die nu geheel ledig is. Maar de dokter maakt zich gereed om uit te gaan. Doch aan de deur blijft hij toch even staan. Wat gebeurt er aan den overkant bij schoenmaker Doorn?

Robert ligt met zijn halve lichaam uit het zoldervenstertje en zijn blanke studentenhanden zijn met een wonderlijk werkje bezig. Haastig strijken zij met een kwast over de verroeste laars van zijn vaders winkel. Vlug en rap wordt de laars met zwarte verf bestreken, die in 't zonnelicht schittert. Zorgvuldig, blijkbaar tevreden, eindigt Robert zijn werk en verdwijnt dan

van 't venster. De dokter stapt dan lachend de straat over en trekt den schoenmakerswinkel in.

— Goeden dag, baas Doorn ! Zoo alleen thuis ?

Met deze woorden begroet hij den eenzamen schoenmaker, die hem eerbiedig ontvangt en met een zucht antwoordt.

— O neen, dokter ! Robert is thuis, hij wilde niet mee naar buiten, kwam er benepen uit, en spoedig weet de goede dokter wat gisteren gebeurd is. Ook hoe zijn zoon beleedigd werd, vertelt de gekrenkte man, doch hij verzwijgt wie het heldenstukje verricht heeft. Vervolgens spreken beiden over Robert's toekomst, en vader Doorn's gezicht ziet er heel bezorgd uit, als hij hierover nadenkt. De dokter echter lacht en meent, dat er toch wel middelen te vinden zullen zijn om den flinken jongen verder te helpen. Nog spreken beide mannen, als Robert binnen treedt. Hij brengt zijn moeder mee en men ziet hem aan, dat hij wat op 't hart heeft.

— Komaan, daar hebben we nu onzen braven student ! zegt de dokter vriendelijk.

Roberts wangen beginnen te gloeien.

— Braaf ? Neen dokter, dat ben ik niet, want juist vandaag heb ik me — voor de eerste en ook voor de laatste maal, dat is zeker — over het werk geschaamd, dat mijn beste, eerlijke vader uitoeft. Ik kwam dan ook hier om hem daarvoor vergiffenis te vragen. Vader, ik heb spijt over mijn gedrag.

De oude Doorn glimlacht en moeder veegt haar tranen af.

— Ge zijt altijd een goede zoon geweest, zegt Doorn, en daar net heeft uw moeder mij verteld, hoe ze u getergd hebben.

En nu reikt hij Robert de hand en deze zegt :

— Vader, ik heb het zoo goed mogelijk weer hersteld. Kom eens mee naar buiten.

Daar stapten ze alien gezamenlijk 't huisje uit en kijken naar de laars die in haar nieuwen glans prijkt. En de dokter legt zijn hand op Robert's schouder en zegt :

— Ik heb alles gezien en gehoord. Ik heb ook in uw hart gekeken en mij daarover verheugd. Uit dergelijke handelwijze ziet men eerst, wat iemand waard is. En nu gaat ge eens met mij uitrijden... En vader en moeder moeten ook mee.

Dat was een plezier ! Ze reden een anderen kant uit, dan het bosch en genoten veel.

Maar onderwege had de dokter voorname dingen verteld. Hij zou Robert steunen in zijn studie. De jongen wilde geneesheer worden. En dokter Verlaat bevestigde, dat de knaap zijn opvolger moest worden.

Hij had veel zorgen bij de ouders weggenomen.

Nog vroolijker dan zij 's morgens uitgereden waren, kwamen de studenten van hun uitstapje terug.

Het eene rijtuig na het andere ratelde over de keien.

Weder was Jan Verlaats rijtuig het laatste in de rij. Jan had dat zoo bepaald, want hij vond het heel deftig en voornaam, zich door de aangapende voorbijgangers heel lang te laten wachten. Toen het rijtuig de straat inreed, keken de inzittenden lachend naar het schoenmakerswinkeltje. Ter willen van den koopmanszoon toonden zich ook de kameraadjes in het rijtuig geneigd, Robert Doorn, die voor allen op school een lastige mededinger was, nog een beetje te plagen.

— Kijkt de laars eens glimmen ! kijkt eens ! riep zij reeds van verre, en naderbij komende, spotte Jan, die de schoenmakersfamilie voor de deur zag zitten :

— Wel, wel ! wat is die laars mooi gepoetst !

— Ja ! En het schoensmeer komt u duur te staan ! antwoordde de krachtige stem van den dokter, aan den overkant.

De oude heer was bij die woorden opgestaan en keek Jan heel boos aan, wien plotseling alle lust om verder te plagen, vergaan was. Hij zonk heel bleek op zijn bankje neer. Hij had zijn oom daar niet verwacht. En wat bedoelde hij nu met die woorden ?

II.

De teruggekeerde rijtuigen brachten de feestgangers naar huis.

Jan Verlaat woonde op den hoek van de markt. Zijn vader was koopman. Maar hij had geen schitterende zaken, al deed hij zich voor een voorname piet voor.

Jan had de verwaandheid van zijn vader geleerd. Moeder, de zuster van den dokter, was eenvoudiger. Zij leefde zuinig. En ze had verdriet, zoowel over den hoogmoed van den vader als van den zoon. Zij wist wel, dat er waarlijk geen reden bestond tot bluffen...

Jan studeerde, maar met de hulp van oom, den dokter. In het stadje wist niemand het. Maar koopman Verlaat kon de studiekosten niet betalen. Integendeel, oom, de dokter, die niet gehuwd was, stak ook dikwijls voor het huishouden, zijn zuster een sommetje in de hand.

Jan wist dat wel, maar waande zich toch een der voornaamste jonkers van de stad.

Zijn vader had dezelfde streken. Oom, de dokter, ergerde zich er veel aan, maar zweeg terwille van zijn zuster.

Jan had met zijn vrienden nog een uurtje in een lokaal van de stad vertoeft. Maar hij was er niet meer zoo vroolijk en opgewonden geweest als tijdens de reis.

Toen hij thuis kwam sloeg hem de schrik om het hart. Hij hoorde de stem van oom.

— Ge moet in uw studeerkamer gaan, zei Aaltje, de meid, die de deur geopend had.

Daar stonden zijn ouders en oom.

— Ha, daar is de voorname jonge heer, die nederige menschen bespot, zei de dokter.

— O, Jan, wat schaam ik me over u ! kloeg moe-

ger. Ge moogt feest vieren en ge beleedigd Robert Doorn, omdat hij geen geld bezit, om koetsen te huren.

— Maar ik meende dat zoo erg niet, beweerde Jan.

— Zoo oordeel ik er ook over, sprak zijn vader, tie echter toch beteuterd keek.

— Ja, ge meendet het wel, zei oom streng, want anders zoudt ge berouw gevoeld hebben over dien uitval. Integendeel bij uw terugkeer hebt ge de spotternij herhaald. De familie Doorn verdient eerbied. Door zuinigheid laten de ouders hun zoon studeeren. Robert heeft geen oom die helpen kan. Ik wist wel, dat ge een verwaande bluffer zijt. Maar vandaag heb ik eens heel duidelijk in uw karakter kunnen lezen en ik schrok er van. Het wordt hoogtijd u nederigheid te leeren. Ge zult een deel van uw studiegeld verdienen. Ik verwacht u elken avond een uur om bij mij fleschjes te spoelen en geneesmiddelen weg te brengen. Dat zal trouwens veel nuttiger zijn dan te wallebakken in uw lokaal.

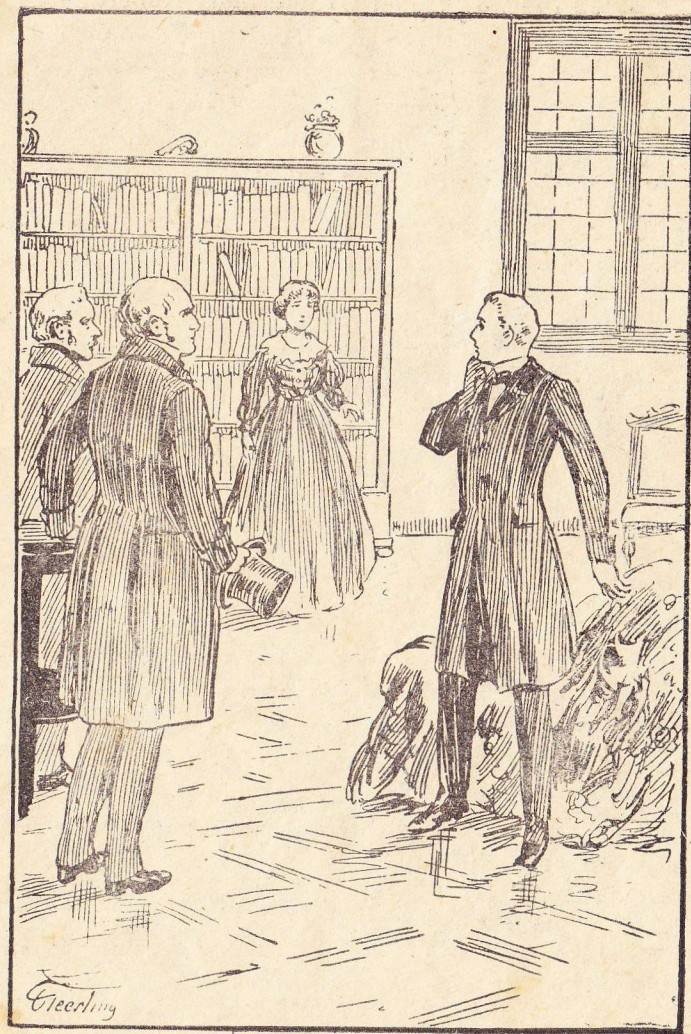
— Fleschjes spoelen en loopjongen zijn ! Ik ? riep Jan beleedigd uit.

— Ja, gij ! bevestigde oom.

— Dat doe ik niet !

— Jan ! vermaande mevrouw Verlaat.

— Moeder, ge zoudt het ook niet willen, hernam Jan. Hoe zou ik uitgelachen worden...

— Gij lacht een ander wel uit. Maar Robert Doorn heeft zich groot getoond. Hij poetste de oude laars op, herstelde ze in eer, om te toonen, dat hij zich niet over het handwerk van zijn vader schaamt. En waarom zou hij dat ook doen? Alle eerlijke arbeid verdient achting. Wel, wel, de dappere jonge heer Verlaat, die anderen bespot, wil zelf niet uitgelachen worden. Ge wilt geen fleschjes spoelen en geen boodschappen voor mij doen? vroeg oom.

— Dat past niet bij onzen stand...

— Ik heb het in mijn jeugd ook gedaan en ben er nu niet minder om, sprak oom. Ik verwacht u morgen avond...

— Neen, oom, dat kunt ge niet eischen...

— 't Is toch hard, meende ook vader.

— We zullen er niet over twisten, zei de dokter. Als Jan niet gehoorzaamt, trek ik mijn hulp in. Dan moet hij zijn studie opgeven. En van den wind zal hij niet kunnen leven.

— Ik ben het met u eens, sprak moeder. Het is waarlijk tijd, dat Jan eerbied leert voor den arbeid, en hij zijn hoogmoed kwijt raakt... Jan, beloof dat ge zult komen...

— O, moeder hoe kunt ge dat nu aan mij vragen! riep de zoon uit. De menschen zullen denken dat we arm geworden zijn.

— Jongen, feitelijk zijn we ook arm, merkte mevrouw Verlaat op.

— Niet overdrijven, zei haar man. Ik heb geen geluk in mijn zaken, dat erken ik. Maar arm...

— Jan mag nu weten, dat oom heel wat van onze schulden heeft betaald, sprak moeder. En zonder oom zou ik niet begrijpen, hoe we er door spartelen. Het is nu een ernstig oogenblik voor onzen zoon. Oom heeft gelijk: Jans karakter moet veranderen. Jan moet er van overtuigd worden, dat hij niet boven de menschen staat, die door arbeid, hun brood verdienen.

— Jan kan nu kiezen, sprak de dokter. Voort studeeren en bij mij werken of geen hulp meer ontvangen. En 't is niet noodig mij te komen soebatten of smeeken van mijn plan af te zien... Ik wil, dat mijn voorwaarde aangenomen word... Ik help niet mede om Jan tot een snoeshaan en pronker op te leiden, die een iederig mensch minacht. Dus, ik verwacht Jan morgen avond te vijf uur.

Oom ging heen.

— Ik doe het toch niet! riep Jan nijdig uit. Oom vernedert me om dien schoenlappersjongen, 't is een schande.

— Dan zult ge van de studie moeten afzien, zei moeder. Wij kunnen het niet betalen.

— Maar morgen is uw broer kalmer, sprak de heer Verlaat tot zijn vrouw. Als gij dan eens naar hem toe gaat en wat praat, laat hij dien belachelijken eisch wel vallen.

— Ik denk er niet aan. Vooreerst ben ik het met

oom eens, dat Jan duchtig moet veranderen. En dan zal mijn broer zijn woorden niet intrekken... Ik ken hem beter.

— Ik fleschjes spoelen... wat denkt oom nu ! raasde de student. En boodschappen doen... medicijnen en poeders weg brengen... Oom heeft daarvoor een knecht ! Ik loop niet voor spot...

— 't Is dwaas ook, meende vader. Het ware veriederend ook voor ons, vrouw !

— Dat zie ik niet in... We leven nu dwaas... We doen als rijke menschen, tenminste naar buiten. Maar ik zit hier thuis met den last. Nooit toekomen...

De heer Verlaat durfde hierop niet te veel zeggen. Hij wist het wel, dat hij nooit ernstig in zijn zaken was geweest.

— En dat nu alles om een grapje, hernam Jan. Voor die verroeste laars aan Doorns huis... Die schoenlapper is het zeker aan oom gaan vertellen. En om luistert naar dien kerel in plaats van hem vierkant aan de deur te gooien.

— Oom heeft van ochtend alles gehoord, vertelde moeder. En hij zag Robert Doorns droefheid... Robert was eerst beschaamd over zijn vader. Maar het duurde niet lang. Om te toonen dat hij vaders werk eerde, ging hij de blikken laars poetsen. Dat zag oom.

— 't Braaf zoontje ! Wat zouden mijn vrienden zeggen als ik met het doktersmandje door de stad draafde... Jan Verlaat is loopjongen van zijn oom.

Ik hoor ze 't al aan elkaar vertellen. Maar ik doe het niet...

— Dan moet ge naar een kantoor, want van studeeren is er geen sprake meer, als oom niet helpt vermaande mevrouw Verlaat. En leeg zitten dat zal ik niet dulden. Denk dus na...

Moeder verliet de kamer.

— Vader ga u dan naar oom toe ! drong Jan aan. Zeg, dat zoo'n werkje mij niet past...

— Jongen, 't is onnoodig... Uw moeder heeft gelijk... Oom verandert niet. Hij kan erg koppig zijn. Ge zult moeten doen wat hij vraagt.

— Dat is tyrannie...

Jan stampte met den voet. Zijn vader had hem een draai om de ooren moeten geven. Maar hij toonde liever medelijden met het bedorven zoontje.

't Was voor Jan een akelig eind van het feest. Nu begreep hij, wat oom bedoeld had met de woorden « Het schoensmeer komt u duur te staan ».

Dien nacht droomde hij van de laars en van fleschjes en poeders...

— — — — —
't Was vijf uur. En Jan Verlaat belde bij zijn oom aan. Karel, de knecht, liet hem binnen. Hij was al een oude man.

— Zoo, jonge heer, komt ge me aflossen, zei hij. Dat is goed. Mijn beenen worden wat stram. Wat heb

ik al jaren door de stad gedraafd. En dan naar buiten Dikwijls in regen en wind, door sneeuw of modder.

— Klets niet ! Waar is oom ! snauwde Jan.

— Hier is uw oom ! klonk de stem van den dokter. En begin met beleefd te zijn. Het past u niet Karol te zeggen dat hij kletst.

— Oom, kan ik u spreken ? vroeg Jan.

— Wel, wat is er ? Zeg maar op... Of ik van mijn eisch afzie, wilt ge vragen. Neen, neen ! Kom achter, de fleschjes staan klaar. En dan is er een heel lijstje boodschappen.

— Oom, ik zal nooit meer met menschen spotten en ik wil nederig zijn.

— Best jongen ! Toon het dan door eerlijk werk te verrichten. Ik zal u de fleschjes wijzen...

— Ik heb mijn tijd zoo noodig voor de studie...

— En daarom zit ge zooveel in 't lokaal...

— Ik zal meer leeren...

— Tut, tut, ge verliest tijd... Veel menschen wachten op hun medicijn.

— Maar oom...

— Wilt ge, ja of neen ! Zanik nu niet langer ! Ik wil, dat ge 't werk doet en elken dag of anders ge weet het...

Jan ging mee... Zijn laatste hoop verviel. Hij wilde gaarne advokaat worden en zonder de hulp van oom kon dat niet.

Hij moest dus gehoorzamen. Oom bracht hem in het waschhuis.

— Trek uw jas uit en doet dit blauw schort voor, zei de dokter. Zuinig zijn op uw kleeren.

Hij wees Jan, hoe hij handelen moest. En met woede in 't hart verrichtte de student het opgelegde werk.

Daarna kreeg hij een lijstje van de patienten, die hij moest bezoeken. En in een mandje zaten de fleschjes en pakjes. Op ieder stond een naam.

't Was zeven uur, toen hij terug keerde.

— Nu kunt ge naar huis gaan, sprak de dokter. Morgen om vijf uur weer op uw post, hoor.

De vrienden wisten het na eenige dagen, dat Jan Verlaat in dienst was van zijn oom, twee uur per dag.

Och, slechts enkelen lachten er hem om uit, even dwaze klungels als hij. De meesten vonden het heel gewoon. Er waren veel studenten die thuis ook de handen uit de mouwen staken. Antoon Blommaert, een boerenzoon, werkte in de vacantie wel bij zijn vader op het land. En dat eerde hem !

Jan Verlaat werd aan zijn nieuwe taak gewoon. Niet dat hij in den eersten tijd zoo veel nederiger werd, maar de les remde toch al zijn zucht tot bluffen.

Robert Doorn mocht ook studeeren op kosten van den dokter. 't Was voor de ouders een groote verlichting.

Na jaren was hij dokter. En hij vestigde zich met zijn ouders in het groote doktershuis. De oude geneesker betrok een villa, vlak bij het stadje. Hij had zijn rust verdiend.

Robert had in zijn studeerkamer, want hij onderzocht en leerde nog, de blikken laars aan den muur gehangen. Die laars verdiende een eereplaats.

Vader Doorn mocht nu wandelen. Hij bracht vrijwillig dikwijls medicijnen voor zijn zoon weg.

Jan Verlaat was advokaat geworden. Hij verhuisde naar een groote stad. Daar leerde hij meer de menschen kennen en de samenleving. Hij kwam in aanraking met allerlei lieden, waarvan velen voor de rechtbank verschenen door een verkeerde opvoeding. De advokaat onderzocht hun zaak. Dan dacht hij dikwijls na. En ten slotte was hij oom, den dokter, toch dankbaar voor de les, die hem in zijn verwaandheid geremd had.

Door zijn hoogmoed had hij ook op verkeerde wegen kunnen raken.

Eens bij een bezoek aan 't geboortestadje, bekende hij dit aan zijn oom, die er hartelijk verheugd om was.

En toen ging Jan Verlaat ook naar Robert en zijn ouders en sloot hij vriendschap met den zoon van den schoenmaker.

Hij zag er de oude laars en zei :

— Die heeft dan toch tot ons beider geluk meegewerkt.

(Vrij naar de Kindercourant).